

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 25. lokakuuta 2019
(OR. en)

13295/19

EDUC 416
ECOFIN 900
EMPL 521
SOC 688

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Euroopan vahva taloudellinen perusta: koulutuksen vaikuttavuus, tehokkuus ja laatu – <i>Periaatekeskustelu</i> (<i>neuvoston työjärjestyksen 8 artiklan 2 kohdan mukainen julkinen keskustelu</i>) <i>[puheenjohtajavaltion ehdotuksesta]</i>

Puheenjohtajavaltio on koulutuskomiteaa kuultuaan laatinut liitteenä olevan tausta-asiakirjan, joka toimitetaan pohjaksi neuvoston (koulutus, nuoriso, kulttuuri ja urheilu) istunnossa 8. marraskuuta 2019 käytävälle periaatekeskustelulle.

Euroopan vahva taloudellinen perusta:**koulutuksen vaikuttavuus, tehokkuus ja laatu****– Puheenjohtajavaltion asiakirja –**

- Tämän yhteisen kokouksen tarkoituksena on tarjota valtiovarainministereille ja opetusministereille ainutlaatuinen tilaisuus 1) keskustella koulutuksen merkityksestä pitkän aikavälin kestävän kasvun edistämisessä ja 2) jakaa kokemuksia ja parhaita käytäntöjä politiikoista, joilla edistetään koulutuksen laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Nykytilanne

- Inhimillisestä pääomasta on tullut entistäkin tärkeämpää, kun maat yrittävät vastata globalisaation, teknologisen kehityksen ja väestörakenteen muutoksen tuomiin haasteisiin. Koulutus on ratkaisevassa asemassa yhteiskuntien inhimillisen pääoman kasvattamisessa.
- Eurooppa-neuvoston äskettäin hyväksymässä uudessa strategisessa ohjelmassa vuosiksi 2019–2024 korostetaan koulutuksen myönteistä vaikutusta sekä talouteen että koko yhteiskuntaan. Strategiassa kehoitetaan lisäämään investointeja ihmisten osaamiseen ja koulutukseen, edistämään yrittäjyyttä ja innovointia sekä lisäämään tutkimusta. Lisäksi *Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa* peräänkuulutetaan laadukasta ja osallistavaa koulutusta ja elinikäistä oppimista.
- Koulutus on ollut osa EU:n kasvu- ja työllisyysohjelmaa Eurooppa 2020 -strategiassa, ja vuonna 2019 annetuissa maakohtaisissa suosituksissa painotetaan erityisesti koulutusta, osaamista ja elinikäistä oppimista. Uusi komissio korosti niin ikään poliittisissa suuntaviivoissaan (2019–2024) osaamisen ja koulutuksen roolia Euroopan kilpailukyvyyn ja innovoinnin edistämisessä.

- Euroryhmä keskusteli marraskuussa 2017 inhimilliseen pääomaan tehtävien investointien merkityksestä ja koulutukseen suunnattujen julkisten varojen käytön tehokkuudesta.

Koulutuksen rooli

- Inhimillisellä pääomalla on olennainen merkitys tuottavuuden ja kestäväen kasvun edistämisessä, ja se on elintärkeää yhteiskuntien selviytymiskyvyn kannalta. Kaikkien mahdollisuus saada laadukasta koulutusta on tehokas keino torjua köyhyyttä ja edistää tasa-arvoa. Se on eurooppalaisen hyvinvointiyhteiskunnan perusta.
- Koulutuksesta koituu yhteiskunnalle monin tavoin merkittäviä hyötyjä. Yksilötasolla koulutuksen avulla hankittu osaaminen johtaa korkeampaan työllisyysasteeseen ja palkkaan. Esimerkiksi EU-maissa korkea-asteen koulutuksen suorittaneiden aikuisten työllisyysaste on noin yhdeksän prosenttiyksikköä korkeampi kuin pelkästään toisen asteen koulutuksen suorittaneilla. He myös ansaitsevat keskimäärin 44 prosenttia enemmän.
- Koulutuksesta on huomattavaa hyötyä myös koko yhteiskunnalle, sillä hyvin koulutettu työvoima lisää talouden ja tuottavuuden kasvua ja edistää innovointikykyä. Sen myötä koko väestön elintaso nousee. Yhdenvertainen pääsy koulutukseen on myös yksi tärkeimmistä keinoista edistää sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja liikkuvuutta, ja sen ansiosta yhteiskunta koetaan oikeudenmukaiseksi ja tasa-arvoiseksi.
- Inhimilliseen pääomaan liittyvien heijastusvaikutusten myötä hyötyjä koituu investointeja tekevien lisäksi myös muille. Koska hyöty kohdistuu sekä yksityishenkilöihin että yhteiskuntaan, vaarana on, että investointeja ei tehdä riittävästi. Tarjoamalla koulutusta julkisilla varoilla ratkaistaan tämä markkinoiden mahdollinen toimimattomuus.

- Vaikka koulutuksen tarjoaminen on useimmiten jäsenvaltioiden vastuulla, henkilöiden vapaan liikkuvuuden yhteydessä koulutuksella voi olla myönteisiä heijastusvaikutuksia koko EU:ssa. Korkeasti koulutetun työvoiman laaja ja jatkuva maastamuutto voi kuitenkin vaikuttaa kielteisesti joidenkin maiden kasvupotentiaaliin ja julkiseen talouteen.
- Investoiminen laadukkaaseen ja osallistavaan koulutukseen on Euroopan tulevaisuuden kannalta strategisesti tärkeä kysymys. Globalisaatio, teknologian kehitys ja väestörakenteen muutos vaikuttavat merkittävästi työmarkkinoihin ja yhteiskuntaan. On olennaista vahvistaa sekä perus- että erikoistuneempaa osaamista ja nostaa koulutustasoa. EU:n väestön ikääntymisen vuoksi on entistäkin tärkeämpää, että suurin osa työikäisestä väestöstä on koulutettua ja tekee ansiotyötä.
- Tulevaisuudessa digitalisaation ja teknologian kehitys johtaa siihen, että tarve jatkuvaan oppimiseen ja osaamisen päivittämiseen kasvaa. Samalla voi syntyä erilaista osaamisen kysynnän ja tarjonnan epätasapainoa. Koulutusjärjestelmien tulevia haasteita ovat 1) varhaisen perustan luominen laadukkaille koulutustuloksille, 2) osaamisen päivittäminen opintojen jatkamisen mahdollistamiseksi ja 3) uudelleen kouluttautumisen ja uuden ammatin opettelemisen tukeminen eri toimialoilla, joissa on erilainen tehtävä rakenne. Kaikki nämä helpottavat sopeutumista talouden ja työmarkkinoiden rakenteellisiin muutoksiin. Lisäksi koulutusjärjestelmien olisi ennakoitava tulevia osaamistarpeita, jotta varmistetaan korkeasti koulutetun työvoiman saatavuus asiaankuuluvilla aloilla. Täydennys- ja uudelleenkoulutus parantaa myös talouden häiriöiden sietokykyä.

Laadukas koulutus, kustannustehokkuus ja vaikuttavuus

- Inhimillinen pääoma muodostuu pääasiassa koulutusjärjestelmän avulla, ja sitä rahoitetaan suurimmaksi osaksi julkisin varoin Euroopassa. Keskimäärin 87 prosenttia koulutuksesta aina perusopetuksesta korkea-asteen koulutukseen saakka rahoitettiin vuonna 2016 julkisin varoin 21 EU-maassa¹, jotka ovat myös OECD:n jäseniä.
- Inhimillisen pääoman muodostumisen vahvistaminen ei välttämättä tarkoita menojen lisäämistä vaan sitä, että varoja käytetään kustannustehokkaammin ja vaikuttavammin. Eräät jäsenvaltiot saavat aikaan parempia tuloksia kuin toiset, vaikka menot ovat yhtä suuret. Joidenkin jäsenvaltioiden haasteena on osoittaa riittävästi varoja laadukkaampien ja tasapuolisempien koulutustulosten takaamiseen. Osan haasteena taas on käyttää varoja tehokkaammin koulutustulosten parantamiseksi.
- Arvioitaessa julkisten koulutusmenojen tehokkuutta olisi otettava huomioon koulutustaso, laatu ja osallistavuus.
- Koulutustaso on EU:ssa noussut ajan mittaan. EU:ssa 30–34-vuotiaiden ikäryhmässä korkea-asteen koulutuksen saaneiden määrä nousi keskimäärin 31 prosentista vuonna 2008 41 prosenttiin vuonna 2018. Samalla niiden 25–34-vuotiaiden osuus, joilla ei ollut toisen asteen tutkintoa, pieneni 18 prosentista 14 prosenttiin.
- Laadun osalta EU:n pistemäärät PISA-arvioinnissa ovat keskitasoa, ja parantamisen varaa on. Lisäksi EU:ssa on huomattavia sisäisiä eroja.
- Osallistavuuden osalta monissa jäsenvaltioissa voitaisiin julkisten koulutusmenojen tehokkuutta lisäämällä myös parantaa integroitumista työmarkkinoille ja edistää sukupolvien välistä sosiaalista liikkuvuutta. Vuonna 2018 työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien NEET-nuorten² osuus 20–24-vuotiaista oli EU:ssa 15 prosenttia ja 25–29-vuotiaista 17 prosenttia.

¹ Kahta EU- ja OECD-maata, Tanskaa ja Kreikkaa, koskevia tietoja ei ole mainittu OECD:n vuoden 2019 *Education at a Glance* -julkaisussa.

² "Not in education, employment, or training" (NEET).

- Jotta voitaisiin saavuttaa paras mahdollinen yhdistelmä yhteiskunnan toivomia koulutustuloksia, laadukkaaseen koulutukseen suunnattuja varoja olisi myös käytettävä tehokkaasti. Tehokkaalla varainkäytöllä luodaan laadukkaat ja osallistavat koulutusjärjestelmät, jotka vauhdittavat talouskasvua ja lisäävät tuottavuutta ja tasa-arvoa.

Keskustelunaiheita

- Mitkä ovat kotimaanne kannalta kaikkein kiireellisimmät haasteet koulutuksen tehokkuuden ja vaikuttavuuden osalta?
- Mitkä politiikat voisivat mielestänne edistää parhaiten koulutuksen tehokkuutta, vaikuttavuutta, osallistavuutta ja tasa-arvoa?
- Millä tavoin voitaisiin saavuttaa samanaikaisesti laadukkaita oppimistuloksia, korkea koulutustaso ja tasa-arvoinen koulutus?
- Miltä osin koulutuksen tehokkuutta, vaikuttavuutta ja korkeaa laatua voitaisiin edistää eurooppalaisella yhteistyöllä ja miten eurooppalaiset yhteiskunnat voisivat ennakoida tulevaisuuden täydennys- ja uudelleenkoulutustarpeita?
